

Biblioteksplan 2015 - 2020

Antagen av Humanistiska nämnden 2015-04-29

Innehåll

1. Bakgrund till biblioteksplanen	3
Styrdokument	3
Arbetsgrupp	3
2. Nuläge och framtid	4
3. Folkbiblioteket	4
Folkbibliotekets roll och målsättning	4
Strategier och prioriterade områden	5
4. Skolbiblioteket	6
Definition	6
Tillgänglighet och ansvar	6
Strategier och prioriterade områden	6-7
5. Bilagor	
Bibliotekslag	
Kunskapsstegen	

1. Bakgrund till biblioteksplanen

I Bibliotekslagen, paragraf 17, föreskrivs att

”kommuner och landsting skall anta planer för sin verksamhet på biblioteksområdet.”

Biblioteksplanen är ett redskap för att strukturera och i samverkan ta tillvara de biblioteksresurser som finns, skapa beredskap för framtidens behov och stimulera till utveckling. Svensk biblioteksörening definierar en biblioteksplan så här:

”Med en biblioteksplan avses ett politiskt förankrat styrande dokument som omfattar en analys av det samlade biblioteksbehovet i en kommun och åtgärder för hur dessa behov skall tillgodoses. Denna biblioteksplan skall förutom folkbiblioteksverksamheten också innefatta biblioteksbehovet vad gäller utbildning, omsorg, vård och näringsliv”

Biblioteksplanen för Ånge kommun är ett av kommunfullmäktige fastslaget styrdokument för biblioteksverksamhetens arbete och utveckling under perioden 2015 – 2020. Planen omfattar kommunens alla bibliotek, folkbibliotek som skolbibliotek. Biblioteksplanen revideras vid behov och vid periodens slut.

Dokumentet ”Kunskapsstegen” är en viktig del av biblioteksplanen. Det innehåller en strukturerad plan för läslust och informationskompetens för barn och ungdomar från förskolan till och med gymnasiet. Kunskapsstegen antogs av Humanistiska nämnden den 24 februari 2010.

Styrdokument

Bilagor:

- 1: Bibliotekslag (2013: 801)
- 2: Ånge kommuns kulturplan
- 3: Kulturplan för Västernorrland – Den del som berör Ånge kommun.
- 4: Kunskapsstegen

Arbetsgrupp

Följande personer har arbetat med framtagandet av biblioteksplanen:

Cecilia Qviberg, barn- och ungdomsbibliotekarie
Gunnel Johansson, gymnasiebibliotekarie
Olle Engström bibliotekarie
Kjell-Åke Deldén, 1:e bibliotekarie
Peter Gunnarsson kulturchef
Mikael Johansson politiker beredningsgrupp samt Humanistiska nämnden.

2. Nuläge och framtid

I Ånge kommun finns ett huvudbibliotek beläget i Ånge samt fyra filialer i Alby, Fränsta, Ljungaverk och Torpshammar. Samtliga filialer är integrerade skol- och folkbibliotek. Högstadieskolan Minerva och Bobergsgymnasiet i Ånge har egna skolbibliotek. Biblioteken har ett gemensamt biblioteksdatasystem med katalog och cirkulation vilket möjliggör ett optimalt nyttjande av media. Transporten av media mellan de olika biblioteken sköts av bibliotekspersonal. Personalansvaret för samtliga bibliotek ligger under kulturenheten.

Ånge kommuns befolkning fortsätter att minska och befolkningsstrukturen med en allt äldre befolkning består. Utbildningsnivån stiger och det ”livslånga lärandet” fortsätter och därmed ökar kraven på mer kvalificerad service. Tekniken inom biblioteksområdet och i samhället i övrigt fortsätter att utvecklas och förändras i en allt snabbare takt, olika digitala medier och fler nätbaserade tjänster utvecklas. Dessa förändringar och ökade möjligheter styr också människors beteenden och förväntningar på service.

Undersökningar visar (PISA 2012) att svenska barns kunskaper i läsförståelse fortsätter att försämrats. Utmärkande är framförallt att resultaten försämrats ytterligare mellan 2009 och 2012. För första gången presterar svenska elever under OECD-genomsnittet i läsförståelse.

Detta innebär att biblioteken behöver utöka sina satsningar på läsfrämjande åtgärder.

3. Folkbiblioteket

Folkbibliotekets uppdrag fastställs i bibliotekslagen (2013:801). Det kan sammanfattas i följande:

- Främja läsning och tillgång till litteratur
- Verka för kunskap om informationsteknik för lärande och delaktighet i kulturlivet

Folkbiblioteket vänder sig till alla kommunens medborgare men har ett särskilt ansvar för barn och ungdomar, personer med funktionsnedsättning, de nationella minoriteterna och personer som har annat modersmål än svenska.

Folkbibliotekets roll och målsättning

Folkbiblioteket skall vara:

- Lokal mötesplats
- Informations- och kunskapscentrum
- Kulturcentrum

Biblioteket ska vara öppet och tillgängligt för alla och utgå från brukarnas behov och önskemål samt vara grundat på yttrandefrihet och demokratiska värderingar. Biblioteket ska vara en lokal mötesplats för upplevelser och social samvaro samt tillhandahålla referensservice och samhällsinformation.

Biblioteket ska stödja formellt och informellt lärande, ge vägledning i informationssökning och vara en arena för kulturella arrangemang och samhällsdebatt. Folkbiblioteket ska också sträva efter en stark lokal förankring i sitt utbud och nå samverkan med olika intressenter.

Folkbibliotekets målsättning:

- Profilera och marknadsföra tjänster och medieutbud tydligare
- Bibehålla höga utlåningssiffror
- Genom god tillgänglighet och ny teknik nå kommunens alla medborgare

Strategier och prioriterade områden

Insatser de närmaste åren:

- En strategisk medieplan utarbetas för att effektivisera och anpassa samlingarna till behov och efterfrågan. Profileringen med mer inköp av kurs- och högskolelitteratur riktad till studerande fortsätter.
- Utveckla och formalisera samarbeten med andra lokala aktörer som till exempel socialtjänsten när det gäller service till handikappade och äldreomsorg.
- Fortsatt fokusering på barns läslust, läsförståelse och biblioteket som en viktig del av barns lärande (se ”Kunskapsstegen”).
- Försök med läxhjälp skall göras.
- Stimulera och uppmuntra till kulturupplevelser och möten på biblioteken genom olika arrangemang. Särskild vikt läggs vid författarbesök.
- Verksamheten skall planeras, dokumenteras och utvärderas varje år. Verksamhetsåret skall inledas med planering i augusti – september och avslutas med en utvärdering i maj – juni. Uppföljning skall ske kontinuerligt på arbetsplatsträffar.
- Utökade öppettider, huvudbibliotekets öppettider ska ökas betydligt mer fr.o.m. september 2015.

4. Skolbiblioteket

Kravet på skolbiblioteken har ökat och innefattar både offentliga skolor och friskolor. Kravet gäller för grundskolan, grundsärskolan, specialskolan, sameskolan, gymnasieskolan och gymnasiesärskolan. Detta är fastställt i skollagen.

Definition

I förarbeten i skollagen definieras skolbibliotek som

"en gemensam och ordnad resurs av medier och information som ställs till elevernas och lärarnas förfogande och som ingår i skolans pedagogiska verksamhet med uppgift att stödja elevernas lärande".

Skolinspektionen klargör att skolbiblioteket skall utgå ifrån elevens behov och vara ett stöd för att utveckla språk och läsintresse.

Enligt bibliotekslagen (2013:801) skall skolbiblioteken

"ägnas särskild uppmärksamhet åt funktionshindrade samt invandrare och andra minoriteter bland annat genom att erbjuda litteratur på andra språk än svenska och i former särskilt anpassade till dessa gruppers behov".

Enligt bibliotekslagen skall barn och ungdomar erbjudas böcker och andra medier och informationsteknik som passar deras behov och främjar språkinläring och stimulerar till läsning.

Tillgänglighet och ansvar

Skolinspektionen har bestämt att skolbiblioteket skall finnas i skolenheten eller i närheten av skolan. Det senare innebär till exempel att om folkbiblioteket och en skola har ett organiserat samarbete så uppfylls därmed kravet på tillgängligt skolbibliotek.

Skolans huvudman har ansvar för tillgängligheten av skolbibliotek. Även rektorn som har arbetsmiljöansvar skall se till att bibliotek, datorer, hjälpmedel med mera finns tillgängligt som ett stöd för lärandet. Detta gäller förskoleklasser, grundskola, grundsärskola, specialskola, sameskola och fritidshem vilket framgår i läroplanerna.

Strategier och prioriterade områden

- Skolbiblioteket skall kunna tillhandahålla olika slag av medier, informationssökning och litteraturvägledning för alla elever.
- Återkommande utbildning av skolbibliotekspersonal/pedagoger bör ske för att kunna erbjuda en bra skolbiblioteksverksamhet.

- Skola och folkbibliotek ansvarar gemensamt för skolbiblioteksverksamheten. I de lokala arbetsplanerna som finns på skolorna skall Kunskapsstegen ingå och skolbibliotekspersonal, pedagoger och rektor skall delta i planeringen.
- Representanter från förskola/skola/bibliotek träffas för att utvärdera, planera och utveckla skolbiblioteksverksamheten. Rektor och kulturchef skall delges information från dessa möten. Kunskapsstegen revideras vid behov i bibliotekets och skolans årsredovisning.
- Kulturchef och chef för barn- och skolförvaltningen träffas under verksamhetsåret för att gå igenom organisations- och utvecklingsfrågor t ex vid större förändringar i biblioteks/skolverksamheten.